



**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. K. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO
NAGRINĖJIMO**

2017 m. spalio 25 d. Nr. 242-453
Vilnius

Lietuvos bankas gavo R. K. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su draudiku sudarė būsto draudimo sutartį. 2017 m. gegužės 15 d. išduotas draudimo liudijimas Nr. (*duomenys neskelbiami*), jame nurodyta, kad nuo 2017 m. gegužės 21 d. iki 2018 m. gegužės 20 d. apdraustas pareiškėjo būstas, esantis adresu: (*duomenys neskelbiami*). Pareiškėjo būstas apdraustas draudimo variantu „Visų rizikų draudimas“.

2017 m. birželio 15 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką ir nurodė, kad 2017 m. birželio 14 d. įvyko įvykis: vaiko užkliudytas televizoriaus nuvirto ir sudužo. Gautą pranešimą draudikas užregistravo duomenų sistemoje ir pradėjo administruoti žalos bylą: pareiškėjui jo nurodyto el. pašto adresu išsiuntė informaciją apie būtinus pateikti dokumentus, t. y. paprašė pareiškėjo pateikti televizoriaus įsigijimą patvirtinančius dokumentus. Kadangi pareiškėjas šių dokumentų pateikti negalėjo, televizoriaus pagaminimo metai buvo nustatyti pagal unikalųjį serijinį numerį.

Įvertinęs pareiškėjo pateiktus duomenis, draudikas nustatė, kad pareiškėjo televizorius yra nebegaminamas ir rinkoje nebeparduodamas, todėl, atsižvelgdamas į Taisyklėse bei draudimo sutartyje įtvirtintas nuostatas, priėmė sprendimą nuostolius apskaičiuoti pagal panašaus televizoriaus techninius parametrus ir nustatė, kad panašus naujo televizoriaus analogas rinkoje kainuoja 167,77 Eur (be PVM). Pritaikęs nusidėvėjimą ir išskaičiavęs draudimo sutartyje numatytą besąlyginę išskaitą draudikas nusprendė pareiškėjui išmokėti 11,58 Eur draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtus nuostolius. Pareiškėjas su draudiko nustatytu nuostoliu ir draudimo išmokos dydžiu nesutiko, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas nurodė nesutinkantis su draudiko priimtu sprendimu. Pareiškėjo teigimu, draudikas nuostolio dydį apskaičiavo netinkamai, nes pateiktoje sąmatoje nurodytas visiškai kitas televizoriaus modelis. Apskaičiuodamas nuostolius draudikas rėmėsi televizoriaus modelio „Samsung UE32K4100“ rinkoje vyraujančia kaina, nors pareiškėjo televizorius modelis yra kitas – „Samsung LE32C35D1W“. Be to, pareiškėjas nurodo ir tai, kad draudikas reikalavo pateikti sugadinto televizoriaus defektų aktą, tokio akto surašymas pareiškėjui papildomai kainavo 15 Eur, tačiau draudikas šių pareiškėjo patirtų išlaidų neatlygino. Dėl šios priežasties pareiškėjas reikalauja, kad draudikas perskaičiuotų jo patirtus nuostolius ir išmokėtų juos kompensuojančią draudimo išmoką. Be to, pareiškėjas papildomai reikalauja paaiškinti, kodėl, nutraukus draudimo sutartį, iš likusių dar nepanaudotų įmokų yra išskaičiuojama draudimo išmokos suma.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudikas pabrėžė, kad priimdamas sprendimą vadovavosi Taisyklių 2 lentelėje „Draudimo išmokų limitai“ pateiktomis specialiosiomis mobiliųjų telefonų, televizorių ir kompiuterinės technikos draudimo sąlygomis: žala televizoriui arba kompiuterinei

technikai, kai ji padaryta vien tik šiam turtui (kitas turtas lieka nesugadintas), atlyginama pasirinkus „Visų rizikų draudimo“ apsaugos variantą, o senesni nei 6 mėnesiai televizoriai ar kompiuterinė technika laikomi apdraustais likutine verte (nusidėvėjimas skaičiuojamas 1 mėnesio tikslumu) ir žala jiems atlyginama vadovaujantis Taisyklių 81 punktu. Dėl šios priežasties draudikas, atsižvelgdamas į pareiškėjo pateiktą informaciją, nustatė, kad televizoriui įvykio dieną buvo 7 metai ir 2 mėnesiai, todėl žala jam turi būti atlyginama pagal Taisyklių 81 punktą, kurio 2 papunktyje yra nustatyta, kad žala turtui, apdraustam likutine verte, sunaikinimo atveju yra turto likutinė vertė prieš draudžiamąjį įvykį, išskaičiuavus išlikusio turto (liekanų) vertę. Pagal Taisyklių 1.15 papunktį, likutinė vertė – turto vertė, apskaičiuojama iš atkuriamosios vertės atėmus nusidėvėjimo sumą, apskaičiuotą taikant Taisyklių 1 lentelėje pateiktus koeficientus. Draudiko teigimu, sugadinto modelio televizoriai jau nebegaminami ir rinkoje nebeparduodami, todėl nėra galimybės pareiškėjo patirto nuostolio nustatyti pagal faktinę televizoriaus vertę, o draudikas, apskaičiuodamas nuostolius, yra įpareigotas vadovautis kuo panašesnio modelio ir parametrų televizorių vertėmis. Draudikas neprivalo nuostolio apskaičiuoti taip, kad būtų pagerinta sugadinto turto vertė, todėl pasirinko panašiausią pagal techninius parametrus televizoriaus modelį – „Samsung UE32K4100“. Draudiko teigimu, dauguma pasirinkto modelio televizoriaus ir pareiškėjo televizoriaus savybių sutampa, kaip antai televizoriaus įstrižainė, ekrano raiška, abiejuose televizoriuose nėra „SMART TV“ funkcijos ir pan., o kita dalis draudiko parinkto modelio televizoriaus savybių turi technologinių pranašumų, kaip antai šviesos diodų (LED) ekranas (pareiškėjo televizoriaus ekranas – LCD, arba skystųjų kristalų), dažnis (pareiškėjo televizoriaus – 50 Hz, o draudiko parinkto modelio – 100 Hz). Taigi, draudiko nuomone, jis surado panašiausių parametrų televizorių pagal tai nustatė, kad pareiškėjo sugadinto televizoriaus rinkos vertė, išskaičius PVM, yra 167,77 Eur.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi taip pat pažymėjo, kad Taisyklių 1 lentelėje nustatyta, kad apdraustam turtui – vaizdo ir garso aparatūrai – taikomas 8 procentų metinis nusidėvėjimas. Atsižvelgdamas į tai, kad įvykio dieną televizorius buvo 7 metų ir 2 mėnesių, draudikas apskaičiavo 57,33 procento nusidėvėjimą, taip buvo sumažinta draudiko nustatyta televizoriaus rinkos vertė ir gauta 71,58 Eur suma. Iš šios sumos draudikas, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, išskaičiavo 60 Eur besąlyginę išskaitą ir pareiškėjui išmokėjo 11,58 Eur draudimo išmoką.

Draudikas tvirtino ir tai, kad prašė pateikti defektų aktą, pastarojo parengimas pareiškėjui kainavo 15 Eur. Tačiau draudikas pažymi, kad papildomos išlaidos, patirtos už remonto pažymos (defektų akto) sudarymą, į apskaičiuotą nuostolio dydį neįtrauktos, nes pareiškėjas nepateikė šias išlaidas patvirtinančių dokumentų. Draudikas pažymėjo, kad, pareiškėjui pateiktus minėtus dokumentus, pareiškėjui bus papildomai atlygti patirti nuostoliai.

Draudikas atkreipia dėmesį ir į tai, kad Taisyklių 8.4 papunktyje yra nustatyta, kad, draudėjui nutraukus draudimo sutartį arba draudikui nutraukus draudimo sutartį dėl to, kad draudėjas pažeidė esmines sutarties sąlygas, draudimo įmoka už nepanaudotą draudimo apsaugos laikotarpį, esant draudėjo prašymui, turi būti gražinta, išskaičius sutarties sudarymo ir vykdymo išlaidas – 30 procentų gražintinos draudimo įmokos sumos už nepanaudotą draudimo terminą, kuris būtų ne ilgesnis nei vieni metai, tačiau ne mažiau kaip 10 (dešimt) eurų, ir pagal draudimo sutartį išmokėtas ir (ar) rezervuotas draudimo išmokas. Taigi, draudikas nurodo, kad, nagrinėdamas pareiškėjo prašymą nutraukti draudimo sutartį, vadovavosi Taisyklių nuostatomis ir iš pareiškėjo sumokėtos 41 Eur draudimo įmokos buvo išskaičiuota nepanaudota draudimo įmokos dalis, o likusi dalis, t. y. 21 Eur, pareiškėjo prašymu buvo panaudota kitai draudimo sutarčiai apmokėti (administravimo mokesčiai nebuvo taikomas). Taigi, jeigu bus pateikta konkrečių televizoriaus vertę pagrindžiančių įrodymų, draudimo išmoka bus perskaičiuota, vadovaujantis minėtomis Taisyklių nuostatomis, taip pat turėtų būti perskaičiuota nutraukiant draudimo sutartį gražintina draudimo įmoka (galbūt ji būtų mažesnė arba gražinamų lėšų neliktų) ir naujai apskaičiuota draudimo išmoka turėtų būti sumažinta atsižvelgiant į naujai apskaičiuotą gražintiną įmoką.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, tarp šalių ginčas iš esmės kilo dėl draudimo išmokos dydžio ir grąžintinos draudimo įmokos dalies. Šalys nesutaria, ar draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos pakanka pareiškėjo patirtiems nuostoliams atlyginti, ar draudikas tinkamai nustatė televizoriaus kainą, pagal kurią ir yra apskaičiuojama draudimo išmoka, atlyginanti pareiškėjo patirtus nuostolius.

Dėl draudimo išmokos dydžio

Pažymėtina, kad draudimo išmokos dydį nustato draudikas, atsižvelgdamas į dėl draudžiamąjo įvykio atsiradusius nuostolius, nustatytą draudimo sumą, draudimo vertę ir kitas reikšmingas aplinkybes. Nustatydamas draudimo išmokos dydį, draudikas vadovaujasi pareiškėjo pateiktais ir savo paties surinktais duomenimis. Lietuvos bankas pažymi, kad vienas iš turto draudimo sutarčių ypatumų yra draudimo vertės kategorija, kuri yra svarbi nustatant draudimo sumą, draudimo įmoką ir draudimo išmoką. Draudimo vertės kategorija yra susijusi su draudimo interesu. Draudimo intereso, kurį draudžia draudėjas, vertė vadinama draudimo verte. Draudimo intereso samprata pateikta Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 14 dalyje: draudimo interesas yra nuostolis, kurį gali patirti draudėjas, apdraustasis ar naudos gavėjas įvykus draudžiamajam įvykiui. Lietuvos bankas atkreipia dėmesį į tai, kad draudimo vertės nustatymo kriterijai paprastai yra nurodomi draudimo taisyklėse. Draudimo vertė gali būti nustatoma pagal įvairius kriterijus: turtas gali būti draudžiamas atkuriamąja verte (pinigų suma, kurios reikėtų tokiam pačiam objektui atkurti), likutine verte (daikto atkuriamoji vertė, atėmus nusidėvėjimo sumą), likvidacine verte (nebeaudotinių pagal tiesioginę paskirtį daiktų pardavimo vertė); daiktai taip pat gali būti draudžiami šalių susitarimu nustatyta verte ir pan. Pažymėtina, kad ir šalių susitarimu nustatyta vertė negali būti pernelyg nutolusi nuo tikrosios draudimo intereso vertės. Pagal Draudimo įstatymo 105 straipsnį, reglamentuojantį draudimo išmoką turto draudimo atveju, draudimo išmokos dydis yra lygus dėl draudžiamąjo įvykio patirtų draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo nuostolių ir (ar) kitų išlaidų (draudimo intereso) dydžiui, jeigu šalių susitarimu nenustatyta, kad draudikas privalo atlyginti tik dalį nuostolių (kitų išlaidų).

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudimo sutartimi draudikas įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti draudėjui arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Draudimo apsauga nustatoma draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, o draudimo liudijime nustatomos individualios sąlygos. Kasacinio teismo jurisprudencijoje nurodoma, kad draudimo taisyklės yra standartinės, o draudimo liudijime nurodomi konkrečią sutartį individualizuojantys duomenys (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. gegužės 3 d. nutartis, priimta civilinėje byloje G. E. v. UAB DK „PZU Lietuva“, bylos Nr. 3K-3-315/2006, 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UADBB „Legator“ v. ADB „Reso Europa“, bylos Nr. 3K-3-257/2009).

Taisyklių 2 lentelėje nustatyta, kad žala televizoriui arba kompiuterinei technikai, kai ji padaryta vien tik šiam turtui (kitas turtas lieka nesugadintas), atlyginama tada, kai yra pasirenkamas „visų rizikų draudimo“ apsaugos variantas, o senesni nei 6 mėnesių televizoriai ar kompiuterinė technika laikomi apdraustais likutine verte (nusidėvėjimas skaičiuojamas 1 mėnesio tikslumu) ir žala jiems atlyginama vadovaujantis Taisyklių 81 punktu.

Iš šalių pateiktų duomenų nustatyta (dėl to tarp šalių ginčo nėra), kad pareiškėjas draudikui negalėjo pateikti televizoriaus įsigijimą patvirtinančių dokumentų, todėl draudikas, iš pareiškėjo gavęs televizoriaus nuotraukas ir patikrinęs televizoriaus serijinio numerio duomenis,

nustatė, kad, draudžiamojo įvykio dienos duomenimis, televizorius pagamintas ir pradėtas naudoti prieš 7 metus ir 2 mėnesius. Kaip minėta, gyventojų turto draudimo liudijime Nr. (*duomenys neskelbiami*) nurodyta išdavimo data yra 2017 m. gegužės 15 d., o pagal draudimo liudijime nurodytas „visų rizikų draudimo“ varianto draudimo sąlygas apdraustam televizoriui žala buvo padaryta 2017 m. birželio 15 d. Atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. birželio 15 d. buvo nustatyta, kad apdraustas televizorius buvo pradėtas naudoti prieš 7 metus ir 2 mėnesius, darytina išvada, kad gyventojų turto draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbiami*) išdavimo dieną draudžiamas televizorius buvo senesnis nei 6 mėnesiai. Remiantis Lietuvos banko nustatytomis aplinkybėmis ir vadovaujantis Taisyklių 2 lentelėje įtvirtintomis specialiosiomis mobiliųjų telefonų, televizorių ir kompiuterinės technikos draudimo sąlygomis, darytina išvada, kad 2017 m. birželio 15 d., t. y. įvykio dieną, sugadintas televizorius buvo apdraustas likutine verte.

Taisyklių 81.2 papunktyje nustatyta, kad žala turtui, apdraustam likutine verte, sunaikinimo ar vagystės atveju yra turto likutinė vertė prieš pat draudžiamąjį įvykį, išskaičiuojant turto (liekanų) vertę. Taisyklių 1.15 papunktyje yra reglamentuota, kas yra likutinė vertė: tai turto vertė, apskaičiuojama iš atkuriamosios vertės atėmus nusidėvėjimo sumą, taikant Taisyklių 1 lentelėje pateiktus koeficientus, o atkuriamoji vertė – tai naujo tokių pačių arba artimiausių parametru apdrausto turto įsigijimo kaina (Taisyklių 1.3 papunktis).

Pažymėtina, kad nuostolių draudimo sutartyse draudimo interesas, įgyvendinamas pagal draudimo sutarčių teisėje pripažįstamą kompensacijos principą, lemia ir maksimalų draudimo išmokos dydį, todėl šalys, sudarydamos draudimo sutartį, gali susitarti, jog draudimo suma, kuria apribojamas draudiko įsipareigojimų kompensuoti draudėjo galimus nuostolius dydis, bus lygi draudžiamo turtinio intereso piniginei vertei įvykio dieną, nes šiuo atveju draudimo išmoka grąžintų draudėją į turtinę padėtį, kurioje jis buvo prieš draudžiamąjį įvykį.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos bankui įvertinus pirmiau nurodytas Taisyklių 81.2 papunkčio sąlygas, buvo padaryta išvada, kad šalys, sudarydamos draudimo sutartį, susitarė, kad įvykus draudžiamajam įvykiui pareiškėjo patirtas nuostolio dydis bus skaičiuojamas pagal kainas, kurios vyravo draudžiamojo įvykio dieną. Toks šalių susitarimas suponuoja išvadą, kad Taisyklėse yra teisiškai apibrėžti pareiškėjo turtiniai interesai, numatant, kad pareiškėjo patirti nuostoliai bus kompensuojami, atsižvelgiant į apdrausto turto rinkos vertę draudžiamojo įvykio dieną. Taigi, reikia pabrėžti, kad pareiškėjo patirtas nuostolis turi būti apskaičiuotas pagal kompensacijos principą ir turi būti lygus draudžiamo turtinio intereso piniginei vertei įvykio dieną, t. y. pagal draudžiamojo įvykio dieną rinkoje vyravusias analogiško naujo televizoriaus kainas.

Iš byloje esančių duomenų matyti, kad draudžiamojo įvykio dieną sugadinto modelio televizoriai („Samsung LE32C35D1W“) jau nebuvo gaminami ir rinkoje nebuvo parduodami, todėl draudikui nebuvo galimybės nustatyti pareiškėjo patirto nuostolio pagal faktinę pareiškėjo televizoriaus vertę. Dėl šios priežasties draudikas nusprendė pareiškėjo patirtą nuostolį apskaičiuoti pagal maksimaliai artimiausių parametru televizoriaus vertę. Iš pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, apskaičiuodamas nuostolį, išanalizavo pareiškėjo televizoriaus techninius duomenis, pagal juos pasirinko panašius techninius parametrus atitinkančių televizorių „Samsung UE32K4100“, kurio vertė rinkoje yra 167,77 Eur (be PVM). Pažymėtina, kad draudikas, pasirinkdamas panašių techninių savybių televizorių, atsižvelgė į tai, kad sutampa televizorių įstrižainė, ekrano raiška, abiejuose televizoriuose nėra „SMART TV“ funkcijos ir kt. Be to, draudiko pasirinktas televizoriaus modelis net turi technologinių pranašumų: sugadintas televizorius buvo su LCD (skystųjų kristalų) ekranu ir 50 Hz dažniu, o draudiko pasirinktas televizorius turi šviesos diodų (LED) ekraną ir 100 Hz dažnį. Visos šios aplinkybės suponuoja išvadą, kad draudikas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.5 straipsnyje įtvirtintais bendraisiais sąžiningumo, protingumo ir teisingumo principais, teisingai, pagrįstai ir pagal Taisyklių nuostatas apskaičiavo rinkoje vyraujančią maksimaliai panašaus televizoriaus kainą ir pagal ją buvo apskaičiuotas nuostolis.

Lietuvos banko vertinimu, svarbu pažymėti ir tai, kad draudikas, apskaičiuodamas pareiškėjo patirtą nuostolį, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pagrįstai iš nustatytos

rinkoje vyraujančios panašaus televizoriaus kainos išskaičiavo nusidėvėjimą. Pagal Taisyklių, kurių pagrindu sudaryta draudimo sutartis, nuostatas, nusidėvėjimas yra skaičiuojamas draudžiamąjį įvykių dieną, taikant Taisyklių 1 lentelėje pateiktus koeficientus: apdraustam turtui – vaizdo ir garso aparatūrai – taikomas 8 procentų metinis nusidėvėjimo dydis. Įvertinęs tai, kad draudžiamąjį įvykių dieną sugadintam televizoriui buvo 7 metai ir 2 mėnesiai, draudikas iš nustatytos 167,77 Eur maksimaliai panašaus televizoriaus rinkoje vyraujančios kainos pagrįstai išskaičiavo 57,33 procento nusidėvėjimą ir apskaičiavo, kad pareiškėjo draudžiamąjį įvykių metu patirtas nuostolis – 71,58 Eur.

Apibendrinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad draudiko priimtas sprendimas išmokėti 11,58 Eur draudimo išmoką, kuri buvo apskaičiuota iš nustatyto 71,58 Eur nuostolio išskaičiuojant 60,00 Eur besąlyginę išskaitą, atitinka tiek draudimo sutartyje, tiek teisės aktuose įtvirtintas nuostatas. Atsižvelgiant į visus sprendime nurodytus argumentus, darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas perskaičiuoti jo patirtą nuostolį yra atmestinas.

Dėl pareiškėjo patirtų nuostolių už parengtą defektų aktą atlyginimo

Pažymėtina, kad kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo, pareiškėjas taip pat reikalauja, kad draudikas atlygintų jo patirtas papildomas 15 Eur išlaidas už sugadinto televizoriaus defektų akto sudarymą. Pareiškėjo teigimu, nors draudikas reikalavo pateikti defektų aktą, tačiau šių išlaidų neatlygino. Atsiliepiame į pareiškėjo pateiktą prašymą draudikas pažymėjo, kad papildomos išlaidos, patirtos už remonto pažymos (defektų akto) sudarymą, į apskaičiuotą nuostolį neįtrauktos, nes pareiškėjas nepateikė šias išlaidas patvirtinančių dokumentų. Draudikas taip pat patikino, kad, jeigu pareiškėjas pateiks minėtus dokumentus, bus sumokėta priemoka.

Draudimo įstatymo 105 straipsnyje nustatyta, kad turto draudimo atveju draudimo išmokos dydis yra lygus dėl draudžiamąjį įvykių patirtų draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo nuostolių ir (ar) kitų išlaidų (draudimo intereso) dydžiui, jei šalių susitarimu nenustatyta, kad draudikas privalo atlyginti tik dalį nuostolių (kitų išlaidų). Draudimo išmokos dydį nustato draudikas, atsižvelgdamas į dėl draudžiamąjį įvykių atsiradusius nuostolius, draudimo sutartyje nustatytą draudimo sumą, draudimo vertę, kitas konkrečiu atveju reikšmingas aplinkybes. Nustatydamas draudimo išmokos dydį, draudikas remiasi draudėjo pateiktais duomenimis, paties surinkta informacija, ekspertų išvadomis.

Įvertinus visus turimus dokumentus, darytina išvada, kad pareiškėjas nei Lietuvos bankui, nei draudikui nėra pateikęs įrodymų, patvirtinančių, kad iš tiesų patyrė nurodytas išlaidas, t. y. kad už sugadinto televizoriaus defektų akto sudarymą sumokėjo 15 Eur. Kadangi ginčo byloje nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjas realiai patyrė 15 Eur išlaidas už defektų akto sudarymą, Lietuvos bankas neturi pagrindo tenkinti šios pareiškėjo reikalavimo dalies ir šiame sprendime plačiau neanalizuoja su draudiko prievole atlyginti pareiškėjui jo patirtas sugadinto televizoriaus defektų akto sudarymo išlaidas susijusių aplinkybių. Be to, būtina pažymėti ir tai, kad draudikas atsiliepiame į pareiškėjo kreipimąsi taip pat nurodė, kad, pareiškėjui pateikus minėtus dokumentus, bus sumokėta papildoma 15 Eur priemoka.

Dėl grąžintinos draudimo įmokos dalies, kai draudimo sutartis nutraukiama, atlyginimo

Kreipimesi dėl ginčo nagrinėjimo pareiškėjas taip pat reikalauja išnagrinėti, kodėl nutraukus draudimo sutartį iš likusios nepanaudotos draudimo įmokos išskaičiuojamas draudimo išmokos dydis.

Svarbu pažymėti, kad tarp šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi ir grąžinama draudimo įmokos dalimi, kai draudimo sutartis yra nutraukiama draudėjo iniciatyva.

Šiuo atveju reikia pabrėžti, kad šalys sudarydamos draudimo sutartį susitarė, kad, nutraukus sutartį draudėjo iniciatyva, grąžinama sumokėtos metinės draudimo įmokos dalis,

proporcinga laikotarpiui, likusiam iki draudimo sutartyje nurodytos draudimo apsaugos galiojimo pabaigos. Draudikas turi teisę iš gražintinos sumos išskaičiuoti sutarties administravimo ir vykdymo mokesį, kuris apskaičiuojamas pagal Taisyklių 59 punktą (Taisyklių 115.3 papunktis). Taisyklių 59 punkte nustatyta, kad draudėjas turi teisę bet kuriuo metu nutraukti draudimo sutartį. Nutraukus draudimo sutartį draudėjo iniciatyva, draudėjas privalo draudikui sumokėti sutarties administravimo ir vykdymo mokesį, kuris yra apskaičiuojamas pagal šią formulę: $(0,3 \cdot I) + \check{Z} - S$, kur I - metinės draudimo įmokos dalis, proporcinga laikotarpiui, likusiam iki draudimo sutartyje nurodytos draudimo apsaugos galiojimo pabaigos, \check{Z} – pagal šią draudimo sutartį išmokėtų ir numatomų išmokėti draudimo išmokų suma, S – subrogacijos tvarka draudiko susigrąžinta suma. Sutarties administravimo ir vykdymo mokesčiai visais atvejais negali viršyti draudimo įmokos sumos už laikotarpį, likusį iki draudimo sutartyje nurodytos draudimo apsaugos galiojimo pabaigos.

Įvertinus visus duomenis, matyti, kad pareiškėjas 2017 m. liepos 12 d. draudikui pateikė prašymą nutraukti draudimo sutartį: prašė nutraukti draudimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbiami*), o nepanaudotą draudimo įmokos dalį, t. y. 21 Eur, rezervuoti, panaudojant ją ateityje sudaromoms draudimo sutartims. Vykdydamas 2017 m. liepos 12 d. pateiktą prašymą ir atsižvelgdamas į Taisyklių nuostatas, draudikas iš sumokėtos 41 Eur draudimo įmokos išskaičiavo išmokėtą 11,58 Eur draudimo išmoką ir likusią nepanaudotą draudimo įmokos dalį, neišskaičius administravimo mokesčio, panaudojo kitai draudimo sutarčiai apmokėti. Darytina išvada, kad draudikas, nutraukdamas draudimo sutartį ir apskaičiuodamas pareiškėjui gražintiną draudimo įmokos dalį, vadovavosi Taisyklių nuostatomis, pagrįstai iš sumokėtos 41 Eur draudimo įmokos išskaičiavo pareiškėjui išmokėtą 11,58 Eur draudimo išmoką, todėl Lietuvos bankas neturi pagrindo tenkinti šio pareiškėjo reikalavimo ir draudikui rekomenduoti pareiškėjui gražinti papildomą 11,58 Eur nepanaudotą draudimo įmoką.

Apibendrinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotas nuostolio ir gražintinos draudimo įmokos dydis, kai draudimo sutartis yra nutraukiama, atitinka tiek draudimo sutartyje, tiek teisės aktuose įtvirtintas nuostatas. Atsižvelgiant į visus sprendime nurodytus argumentus, darytina išvada, kad draudikas priėmė pagrįstą sprendimą ir pareiškėjui išmokėjo 11,58 Eur draudimo išmoką, o pareiškėjo reikalavimas gražinti nepagrįstai išskaičiuotą draudimo įmokos dalį, kai draudimo sutartis yra nutraukiama pareiškėjo iniciatyva, taip pat yra atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo R. K. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius